

Tager du jobbet med hjem?

AF KONSULENT ANNE OKKELS BIRK

Hvis du gør det, er du ikke den eneste. I England har en forsker undersøgt, hvad fængselsbetjente tager med hjem fra arbejdet. Det er ikke kun den enkelte arbejdsdags bekymringer eller glæder; det er f.eks. også en måde at tale på. Det kan både virke godt og skidt på privatlivet.

Der er noget hjemligt over et fængsel. Maden skal på bordet, gangen skal fejes og tøjet vaskes. Det hjemlige smitter af på de ansatte. Det gik op for forskeren Elaine Crawley fra University of Salford i Manchester, England, da hun skulle sætte sig ind i, hvad jobbet som fængselsbetjent går ud på. Der, hvor Crawley kom på besøg, kom både strikketøjet og hjemmesutterne frem, når der var ro til det. Men først, når det civile personale var gået hjem.

Arbejdet med hjem

Måske gør det "hjemlige" ved fængslet det endnu lettere at tage arbejdet med hjem? I hvert fald kunne Crawley høre, at der var en hel del, der smuttede med ud af porten ved fyraften. Nogle ting var helt åbenlyse: Ærgrelse over konflikter, bekymring over en indsat eller en kollega, der havde det skidt. Eller et godt grin over en practical joke.

Men der er også andre ting, der kommer med hjem, og som kan være lidt sværere at sætte en finger på. Ting, man har lært sig af rollen som betjent.

Forandret af jobbet

"Dørsælgere er ikke noget problem længere, for man er vant til at sige nej til røvere og mordere. Det har gjort mig mere selvsikker," siger en fængselsbetjent i den bog, Elaine Crawley har skrevet om sine undersøgelser.

Større styrke og selvsikkerhed er en positiv ting, jobbet kan give. Men dét kan også give problemer. En anden betjent fortæller om sin eksmand, der havde været vant til at "styre hønsehuset" derhjemme. Det gik fint, indtil hun fik job som fængselsbetjent og ikke længere fandt sig i så meget. Hun forandrede sig, og det kunne ægteskabet ikke holde til.

En betjent har givet selvsikkerheden videre til sin hustru, Judith, som fortæller: "Jeg plejede at være en meget svag person, men efter at jeg blev gift med Ted, er jeg blevet hårdere. Jeg lader ikke nogen kue mig."

Den styrke kan der så også være brug for. Rose, der er gift med en fængselsbetjent, fortæller: "Nogle gange prøver han at køre det samme regime hjemme. Det gør han virkelig! Hvis han laver te, for eksempel. Jeg er måske ovenpå eller ved at støvsuge eller noget. Så råber han: Der kommer te nu! Og så vil han have os til at sidde klar og vente på teen."

Og det er ikke hendes kop te! Det er det heller ikke for en anden kvinde at være med sin mand ude i byen. Han har det med at stirre mistænksomt på folk, ligesom han gør det på arbejdet.

Smittefare

Nogle betjente fortæller om at være bange for at blive smittet af indsatte. Det drejer sig ikke så meget om fysiske sygdomme, men om en livsstil eller tankegang. Især for dem, der arbejder med sexforbrydere, og nogle gange hører eller læser meget detaljerede beskrivelser af kriminaliteten. Det kan påvirke stærkt og også give angst for at blive "smittet" – uanset hvor usandsynligt det er. Den følelse bliver ikke bedre, hvis kolleger i andre afdelinger tager afstand i stedet for at støtte.

"Hvordan kan du arbejde med dem, efter hvad de har gjort?"

Personen på arbejde – og hjemme

Det er vigtigt at kunne skelne mellem, hvem man er på arbejde, og hvem man er uden for fængslet, siger Crawley. Hvis man ikke kan det, risikerer man at blive for meget Betjent derhjemme – og måske for lidt Betjent på arbejde?

Elaine Crawley

Elaine Crawley forsker og underviser i kriminologi på University of Salford i Manchester, England.

Hun har skrevet bogen "Doing Prison Work. The public and private lives of prison officers", som er udgivet af Willan Publishing i 2004.

Artiklen er skrevet ud fra hendes bog og ud fra et oplæg, hun holdt på en konference i svenske Örebro i maj 2008. Konferencen er omtalt i Nyt For Kriminalforsorgen nr. 4 fra i år.

Man kan godt blive lidt kynisk

En forsker i England har undersøgt fængselsbetjentes liv inden for og uden for murene. Her oplever personalet, at de tager adfærdsmønstre fra fængslet med hjem. Kan vi genkende noget af det her i Danmark?

FOTO: CLAUS HANSEN

Carsten Pedersen startede på Københavns Fængsler i 1996 og arbejder nu i Nakskov arrest.

”Der er helt klart noget, der rammer plet. Det med adfærdsmønstre, som man ændrer lidt og tager med i privatlivet. Man kan godt blive lidt kynisk og lidt mistroisk, hvis man ikke er meget opmærksom på det,” siger fængselsfunktionær Carsten Pedersen fra Arresthuset i Nakskov. Med mistroisk mener han ikke bare over for kriminelle, men i det hele taget i forhold til mennesker, man ikke kender. Man tror ikke på folks ord på samme måde, som man måske har gjort tidligere, synes han.

”Og kynisk – man ser jo de samme folk igen og igen. Man kan godt tænke ”Hjælper det noget, det vi gør?”. Det er nok meget forskelligt, hvordan det påvirker én.

Jeg føler ikke selv, at jeg tager noget med mig hjem, men der er jo en eller anden påvirkning.“

Der er ingen tvivl om, at mine fordomme har ændret sig. Når man har siddet med sagerne, når man har set, hvad de kriminelle har været ude for. Det giver en større forståelse, end når man ser forsiden af Ekstrabladet. Uanset om det er narko eller mord, eller hvad det er. Det undskylder ikke, hvad de har gjort, men det giver en anden indsigt.

Er der forskel på, hvordan du er på arbejde og udenfor?

”Jeg føler helt klart, at jeg er den samme, men det er klart, at arbejdsopgaverne gør, at jeg gør nogle ting på jobbet, jeg ikke ville gøre privat. Personligt er jeg den samme.

Jeg har set kolleger, der har svært ved at være sig selv, og som tager en facade på eller påtager sig en autoritær rolle. Jeg synes, at man bør være, som man gerne vil have, at andre skal være mod en selv.

Folk udenfor bliver overraskede, hvis jeg tager omgangstonen i arresten med ud. Mange indsatte siger ikke ”vil du være så sød at holde din mund”; de siger ”luk røven”. Hvis man hører det meget, så synes man ikke, at det er et stærkt udtryk, og så importerer man det selv. Sådan noget som ”luk røven” og ”fuck dig”. Men hvis jeg siger det, så får jeg det at vide af dem omkring mig, og det er godt!“

Hvad er det for ting, du gør på arbejdet, men ikke ville gøre privat?

”Det er, når jeg skal give sanktioner, eller der er regler, der skal overholdes. Der kan være situationer, hvor man skal være meget hård. Man skal f.eks. gennemføre en enrumsanbringelse (af hensyn til efterforskningen eller som disciplinær sanktion, red.). Eller en magtanvendelse. Jeg håber da, at de færreste vil ty til det i privatlivet!“

Er der ”hjemligt” i arresten, sådan som forskeren beskriver?

”Jeg har aldrig tænkt over det på den måde, men jeg kan godt nikke genkendende til det. Der kan være noget hjemligt over det, eller også gør man det hjemligt - ikke lige det med hjemmesutterne, men folk

kan godt gøre det til deres andet hjem. Det er nok det med maden og ting, der skal ordnes.

I et døgnhus (arresthus, hvor de ansatte har 24-timers vagter, red.) hygger vi nok også lidt mere, fordi vi skal være der så mange timer.“

Har du fået mere selvtillid af at arbejde i et fængsel?

”Jeg har nok altid haft selvtillid. Jeg kan godt se, at hvis man kan klare situationerne her, så giver det selvtillid. Men det kan altså også give det modsatte, hvis man ikke kan klare det. Det gælder, uanset om man er ny eller gammel i gårde. Det er en hårfin balance, og man føler sig ikke urørlig.“

Er der noget, du slet ikke kan genkende i undersøgelsen?

”Det med at tage noget autoritært med hjem synes jeg ikke, jeg kan genkende fra mig selv. Ellers synes jeg, den rammer plet.“

AF KONSULENT ANNE OKKELS BIRK

